

Notulen

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl
KvK Utrecht 30276683

Bespreking	Klankbordgroep Bestrijdingsmiddelen en omwonenden
Vergaderdatum en -tijd	Woensdag 28 mei 2014, 11.00-16.00 uur
Vergaderplaats	Regardz De Eenhoorn, Amersfoort
Deelnemers	Leden klankbordgroep: <ul style="list-style-type: none">• Mark Montforts (RIVM, voorzitter)• Ingrid van Kuilenburg (RIVM, secretaris)• Albert Schöppink (Bewonersgroep Bloemberg)• André Hoogendijk (KAVB)• Jaap van Wenum (LTO Nederland)• Jacobje Visser (GGD Nederland)• Jo Ottenheim (NEFYTO)• Maarten Steeghs (NVWA)• Maarten Visschers (Natuur en Milieu Federaties)• Marga Jacobs (Vereniging Leefmilieu)• Rodina Fournell (Stichting Bollenboos)• Sigge van der Veek (Gemeente Schagen)
	Agendaleden en toehoorders: <ul style="list-style-type: none">• Rik Bogers (RIVM)• Anton Rietveld (RIVM)• Wanda van Enst (Copernicus Instituut)• Maartje Nelemans (ministerie van IenM)

T 030 274 91 11
F 030 274 29 71
info@rivm.nl

Datum
1 juli 2014

1 Welkom en vaststellen agenda

Dhr. Montforts heet allen hartelijk welkom. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2 Wet bescherming persoonsgegevens

De Wet bescherming persoonsgegevens vereist dat personen eenduidig toestemming geven voor het openbaar maken van persoonsgegevens zoals naam en contactgegevens. Deelnemers aan de klankbordgroep verklaren akkoord te zijn met openbaarmaking van naam, affiliatie en e-mailadres.

3 Wie is wie: belangen en vertegenwoordiging

Deelnemers hebben verklaard welke belangen ze vertegenwoordigen. Ze hebben van gedachten gewisseld welke rol ze zien in deze groep gezien de kennelijke belangen van de deelnemers. De rol van de klankbordgroep is besproken. De rol van de klankbordgroep is het RIVM te adviseren, signalen mee te geven en de eigen achterban te vertegenwoordigen en raadplegen. De rol, vorming, vergoedingen, werkwijze en samenstelling van de klankbordgroep zijn beschreven in de *Beschrijving klankbordgroep bestrijdingsmiddelen en omwonenden*. Dit document is beschikbaar via de website.

Uit het verdere overleg zal moeten blijken of de groep in de huidige samenstelling voldoende in staat is om deze rol uit te voeren.

Aan de orde wordt de dubbele rol van dhr. Montforts als voorzitter van de klankbordgroep en coördinator van het onderzoek gesteld. Om als coördinator onafhankelijk te kunnen blijven en besluiten te kunnen nemen als de meningen uiteenlopen, is hij beter technisch voorzitter in plaats van een lid van de klankbordgroep.

4 Reglement van orde

De klankbordgroep bepaalt zelf zijn reglement van orde:

- a. Advisering, consensus en onderbouwing van adviezen en meningsverschillen
De klankbordgroep hoeft niet met consensus te adviseren. Leden onderbouwen adviezen, zodat duidelijk blijft of er sprake is van meningsverschillen of van verschil in beschikking over informatie.
- b. Naar buiten treden over wat er in de klankbordgroep gezegd en gedeeld wordt door deelnemers:
 - i. Over onderzoeksgegevens waarvoor geheimhouding is geregeld binnen wetgeving (waaronder de Wet bescherming persoonsgegevens, de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden, de Wet medisch-wetenschappelijk onderzoek met mensen, en het Besluit vaststelling Algemene Rijksvoorwaarden (ARVODI-2014)), wordt niet naar buiten getreden.
 - ii. Over onderzoeksresultaten en aanbevelingen treden het RIVM en de leden van de klankbordgroep pas naar buiten nadat de klankbordgroep geadviseerd heeft over de finale versie.
 - iii. De klankbordgroep adviseert telkens hoe het RIVM over de advisering door de klankbordgroep communiceert via de website en andere kanalen.
 - iv. De leden van de klankbordgroep spreken uit dat vooral belangrijk is dat een veilige sfeer, waarin iedereen vrijuit kan spreken bij klankbordgroepvergaderingen, niet in het geding wordt gebracht.
 - v. Als de onderzoeksresultaten aantonen dat er incidenten kunnen voorkomen, dan grijpen het RIVM en de ministeries vanuit ethisch oogpunt en wettelijke verplichtingen onmiddellijk in. De klankbordgroep begrijpt dat de consequentie kan zijn dat het in dergelijke gevallen niet eerst via de klankbordgroep loopt. De klankbordgroep wordt vooraf op de hoogte gesteld door het RIVM van communicatie-uitingen in geval van incidenten, zodat de leden dan ook adequaat kunnen reageren.
- c. Agendering en verslaglegging
Het RIVM stelt de agenda op en zorgt voor een verslag (voor interne beraadslaging) en voor notulen (voor op de website).
- d. Accordering van vergaderverslagen en (openbare) notulen
De leden van de klankbordgroep accorderen het verslag en de notulen in een of meerdere schriftelijke rondes. De notulen worden pas openbaar gemaakt door het RIVM nadat ze zijn vastgesteld. Het verslag voor interne beraadslaging wordt niet openbaar gemaakt.

5 Doel van het onderzoek

De klankbordgroep adviseert over de doelstelling van het onderzoek, waarmee het consortium richting krijgt voor de invulling van een onderzoekplan en de on-

derdelen van de pilot. De aanbevelingen van de Gezondheidsraad¹ en van het RIVM² worden daarbij aangereikt als startpunt.

Datum
1 juli 2014

a. Aanleiding tot en verwachtingen van onderzoek

De groep reflecteert op de problematiek: Wat heeft geleid tot de adviesvraag aan de Gezondheidsraad en wat is de verwachting dat wetenschappelijk onderzoek bijdraagt aan oplossingen?

b. Onderzoek naar effecten

In zijn reactie op het Gezondheidsraadadvies zegt het kabinet toe toch alvast te willen kijken naar effecten. De klankbordgroep reflecteert op deze opdracht. Er zijn diverse beelden als het gaat om 'effecten', van directe gezondheidsklachten tot materiële en immateriële neveneffecten. Dhr. Rietveld zal verdere onderzoeksvorstellen delen met de klankbordgroep.

c. Onderzoek naar blootstelling

Welk probleem moet met het onderzoek naar blootstelling worden opgelost? De klankbordgroep ziet dat een belangrijke rol voor onderzoek is weggelegd in de hele problematiek. Het blijkt ook dat het niet eenvoudig is om te communiceren over onbekende en bekende risico's en onzekerheden. Het eerste overleg geeft ruimschoots inspiratie om daarop door te gaan.

6 Inrichting van het blootstellingsonderzoek

De klankbordgroep adviseert het RIVM over de inrichting van het blootstellingsonderzoek (onderdelen a-c).

a. Vorming consortium en verdere invulling pilot (stappen i – v):

- i. Review en beoordeling: externe referenten reviewen de onderzoeksvorstellen. De onderzoeksvorstellen (samen met de reviews van de referenten) worden daarna beoordeeld en besproken door de begeleidingsgroep. Daarin zitten (ervarings)deskundigen, die verder niet betrokken zijn bij de uitvoering van het onderzoek. De begeleidingsgroep kijkt naar de wetenschappelijke kwaliteit, maar ook naar het realiteitsgehalte: sluit het wel aan bij de praktijk?
- ii. Nadat de begeleidingsgroep heeft geoordeeld, zal de klankbordgroep adviseren over de voorstellen (en de beoordeling): is het 'waartoe' goed herkenbaar?
- iii. Selectie onderzoeksvorstellen door het RIVM.
- iv. Advies klankbordgroep over presentatie resultaten onderzoek.
- v. Advies klankbordgroep over aanbevelingen.

Ad a): De klankbordgroep adviseert een onafhankelijke begeleidingsgroep in te stellen. Het is duidelijk dat deze tijdrovende procedure (i-iii) nodig is om wetenschappelijk en maatschappelijk draagvlak te borgen. De klankbordgroep is positief over de aanpak om eerst de presentatie van resultaten te bespreken (iv), voordat aanbevelingen aan bod komen (v).

b. Begeleiding en kennisoverdracht

- vi. Het RIVM organiseert een bijeenkomst met ervaringsdeskundigen (omwonenden) en onderzoekers.
- vii. Advisering Copernicus Instituut aan het RIVM over het proces.

Ad b): De klankbordgroep adviseert de bewoners op locatie te bezoeken. De klankbordgroep waardeert de betrokkenheid van het Copernicus Instituut.

¹ Gezondheidsraad (2014) Gewasbescherming en omwonenden. Gezondheidsraad Den Haag: publicatienr. 2014/02; <http://www.gezondheidsraad.nl/nl/adviezen/gezonde-leefomgeving/gewasbescherming-en-omwonenden>.

² Bogers RP, Schram-Nijkerk D, Devilee J, Knol AB, Breugelmanns ORP (2014) Verkenning van mogelijkheden voor onderzoek naar blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen bij omwonenden. RIVM Bilthoven, rapport 630030002/2014; www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/630030002.pdf.

c. Communicatie vanuit het RIVM rond het onderzoek

viii. De website

ix. De nieuwsbrief

x. Contacten met de media (interviews, etc.) over het onderzoek.

Ad c): Tijdens het blootstellingsonderzoek wordt media-aandacht verwacht. Dhr. Montforts is woordvoerder. De leden van de Klankbordgroep kunnen, indien gewenst, de media naar hem doorverwijzen. Om als klankbordgroep dezelfde boodschap uit te dragen, al dan niet met verschillende perspectieven, delen we communicatie-uitingen met elkaar. Advies van de Klankbordgroep op de website en nieuwsbrief is welkom.

Datum
1 juli 2014

7 Communicatie over deze klankbordgroep vergadering

Het RIVM zal op de website de vastgestelde notulen plaatsen op een aparte pagina voor de klankbordgroep. De leden van de klankbordgroep worden op deze pagina ook genoemd (naam, affiliatie, rol, e-mailadres). In de nieuwsbrief zal het RIVM melden dat de bijeenkomst is geweest en, als de notulen dan al vastgesteld zijn, ook toelichten wat we bereikt hebben.

8 Terugblik, actiepunten en vervolgspraken

Het RIVM zal het verslag voor interne beraadslaging en de openbare notulen uitwerken.